

«Важна не стаяць на месцы!»

Ніколькі важна развіццё творчых кантактаў і ўзаемадзеянне ўсёй пісьменніцкай супольнасці, незалежна ад нацыянальнай прыналежнасці, каб роля сучаснай літаратуры ў выхаванні маладога пакалення не зніжалася? «ЛіМ» пацікавіўся пра гэта ў заслужанага дзеяча культуры, старшыні Гомельскага абласнога аддзялення Саюза пісьменнікаў Беларусі, празаіка і публіцыста Уладзіміра Гаўрыловіча.

— Уладзімір Мікалаевіч, абласное аддзяленне СПБ актыўна развівае стасункі праз творчыя кантакты і нават праекты не толькі з пісьменніцкімі, але і нацыянальнымі арганізацыямі іншых краін, у тым ліку Расіі. Невыпадкова на XXV з'ездзе Саюза пісьменнікаў адзначалася вялікая праца менавіта вашай суполкі ў гэтым і іншых кірунках. Раскажыце, калі ласка, як пачыналася супрацоўніцтва, як увогуле ўсталёўваліся творчыя кантакты?

— У грамадскай справе — так было, ёсць і будзе! — усё залежыць ад неабыхавых людзей і ад іх жадання нешта змяніць да лепшага. Так, на пачатку станаўлення нашай абласной арганізацыі я пазнаёміўся з бранскім калегам выдатным рускім паэтам Уладзімірам Сарочкіным, які летась заўчасна пайшоў з жыцця. Мы пачалі ездзіць на літаратурныя мерапрыемствы ў Бранск, Трубчэўск, удзельнічаць у святах з нагоды юбілеяў класікаў рускай літаратуры. Назіралі, вучыліся, як усё робяць нашы бранскія сябры і калегі. Што падабалася — пераносілі на гомельскую зямлю. Дзякуючы ім і заснавалі свой фестываль «Славянскія літаратурныя дажыткі», дамовіліся друкаваць пісьменнікаў на старонках нашых альманахаў. А потым пайшлі сумесныя калектыўныя зборнікі, у якіх абавязкова змяшчаліся творы як прафесіяналаў, так і пачаткоўцаў з абедзвюх краін, пачаліся ўзаемныя пераклады, прэзентацыі, майстар-класы, якія больш вопытныя калегі рабілі для пачаткоўцаў-гамельчан. Гэта збліжала. З бранцамі мы сталі не проста сябрамі — адной сям'ёй, жаданымі і блізкімі духам пабрацімамі. Прытым, заўважу, яны звычайна просяць, каб мы з імі больш гаварылі па-беларуску, ім падабаецца мілагучнасць нашай мовы, і такія стасункі дапамагаюць не толькі перакладаць, але і разумець душу беларусаў.

— Дарэчы, праз стасункі з бранскімі калегамі і завязвалася сувязь з творцамі іншых рэгіёнаў Расіі і нават славянскіх краін?

— Так. Хутка пайшлі з намі на кантакт пісьменнікі з Трубчэўска, Рыльска, Курчатава, Курска, а таксама з украінскіх гарадоў, якія мяжуюць з Гомельшчынай і Расіяй. Нават стварылі сумеснае літаратурнае аб'яднанне «Славянскія званы», якое пасля перарасло ў Міжнародны саюз пісьменнікаў і майстроў мастацтва, арганізавалі нямала творчых акцый і праектаў, у тым ліку выдалі калектыўныя зборнікі, асноўнай задачай якіх было выхаванне патрыятычнай моладзі нашых краін на прыкладзе герояў Вялікай Айчыннай вайны, праз творчае ўзаемадзеянне. Было шмат абменаў дэлегацыямі, творчых паездак гомельскага літаратурнага актыву ў Расію. І да нас ехалі з задавальненнем. Бо і мы не стаялі на месцы. Кожны фестываль, напрыклад, «Славянскія літдажыткі» — гэта новая форма творчага ўзаемадзеяння, ўзаемапрацінення і ўздзеяння на чытача, асабліва маладзёжную аўдыторыю. Але, яшчэ раз падкрэслію, усё трымалася на нашым жаданні супрацоўнічаць (бо сродкаў, па сутнасці, у нас на гэта няма ніякіх) ды на радасці сустрэч, разуменні, што побач з табой неабыхавыя творцы. Хоць яны і знаходзіліся за тысячы кіламетраў ад Гомеля.

— На з'ездзе вы адзначылі: вялікім дасягненнем літаратураў Беларусі і Расіі з'яўляецца беларуска-расійскі праект «Берагі дружбы»...

— Гэта сапраўды так. Некалькі гадоў таму незнаёмы мне рускі чалавек пастукаўся вечарам у дзверы маёй гомельскай кватэры. Прадставіўся: паэт, нафтавік па прафесіі, Леанід Юр'евіч Север. Аказалася: некалі з бацькамі жыў у Гомелі, а пасля сям'я вярнулася ў родны Таганрог. Працаваў у Рэчыцы ў «Беларуснафце», пасля якой гады нафтапрамыслаў у Сібіры, вяртанне да бацькоў. І заўсёды пісаў вершы. А Беларусь для Леаніда назаўжды засталася малой радзімай.

За кубкам чаю мы дамовіліся аб супрацоўніцтве з расійскімі калегамі: аб першых перакладах спачатку твораў

удзельнікаў аматарскіх літаб'яднанняў, а пасля і прафесіяналаў. Так і нарадзілася наша «дзіця» — вядомы сёння фестываль і праект «Берагі дружбы». Ім і дагэтуль апякуецца сын Беларусі і Расіі Леанід Север. Я шчыры яго памочнік, каардыную ўжо амаль дзесяць гадоў творчыя працэсы па Беларусі. Гэта глабальны праект, можна сказаць, унікальны. Прычым шпаркімі крокамі развіваецца, штогод прыцягваючы ўсё больш моладзі і пісьменнікаў-прафесіяналаў.

За гэтыя гады на радзіме Чэхава з нашым удзелам выдана звыш 70 зборнікаў перакладаў паэзіі, у тым ліку 10 на беларускай мове. Маладыя перакладаюць маладых, прафесіяналаў — прафесіяналаў і дапамагаюць у гэтай рабоце маладым! Цуд! Няма падобнага ў СНД! Праект ужо некалькі разоў атрымліваў Грант Прэзідэнта Расіі. Завяршаецца ён звычайна трохдзённым фестывалем на беразе Азоўскага мора і яшчэ трохдзённымі заняткамі ва Усерасійскай школе перакладаў, па выніках якіх нашы канкурсанты — беларусы і расіяне — атрымліваюць веды і нават пасведчаны перакладчыкаў са славянскіх моў. Праект пашырае свае межы, і ў гэтым годзе ў ім удзельнічае ўжо амаль 60 творцаў з усіх абласцей Беларусі. Тут трэба выказаць словы падзякі і старшыні СПР Мікалаю Іванову, які беражэ наша ўнікальнае беларуска-рускае дзіця ад усіх бед, а таксама Мікалаю Чаргінцу, Праўленню СПБ, Алеся Карлюкевічу, Алене Стэльмах, аіам калегам Людміле Кебіч, Алеся Казеку і іншым аднадумцам, якія толькі падключыліся, за стварэнне належнай атмасферы, магчымасць рэалізоўваць задуманае.

— Ведаю, што фестываль «Берагі дружбы» афіцыйна стаў партнёрам гомельскіх «Славянскіх літаратурных дажыткаў»?

— Так. І з гэтага выраслі, дарэчы, іншыя праекты. Уявіце толькі: у цяперашні няпросты час удалося знайсці падтрымку і прысвоіць імёны народнага пісьменніка Беларусі Івана Мележа, а таксама нашага асветніка і паэта Кірылы Тураўскага бібліятэкам і дамам культуры на Растоўшчыне! Тут мы, гамельчане, шмат працавалі і разам з дырэкцыяй фестывалю «Берагі дружбы», з Няклінаўскай раённай (узначальнае абедзве структуры Леанід Север) і рэгіянальнай арганізацыяй «Саюз беларусаў Дона» (узначальнае мастак і паэт, грамадскі дзеяч, паляшук з Пінска Уладзімір Банцэвіч). Гэта больш чым праекты! А ў 2021-м ажыццявілі яшчэ адзін гуманітарна-асветніцкі праект: у дзень 100-годдзя Івана Мележа, які некалі ваяваў і быў паранены на Растоўскай зямлі, разам адкрылі ў Расіі музейны пакой беларускага класіка і нашага земляка.

— А якія праекты ажыццёўлены нанова?

— Па-першае, гэта выпуск міжнароднага альманаха «Літара. Літара. Ліцера». За два апошнія гады выйшла 6 тэматычных нумароў, толькі ў апошнім змешчаны творы 100 паэтаў і празаікаў Беларусі, Расіі і Украіны на іх родных мовах. Альманах збліжае, аб'ядноўвае славянскіх пісьменнікаў. У верасні мінулага года, нягледзячы на пандэмію, мы ажыццявілі дастаткова няпросты праект: упершыню падрыхтавалі і правялі ў Гомелі міжнародную канферэнцыю славянскіх літаратараў «Захаванне гістарычнай памяці сродкамі літаратуры і мастацтва — наш абавязак перад загінулымі, перад гісторыяй і наш абавязак перад сённяшнім і будучымі пакаленнямі». Прычым у працэсе ажыццяўлення да нас далучыліся шмат новых творцаў з розных куткоў Расіі. Зараз яшчэ падводзім вынікі канферэнцыі, прысвечанай 80-годдзю пачатку Вялікай Айчыннай вайны: фарміруем зборнік дакладаў і паведамленняў... Да гэтага быў арганізаваны на беразе ракі Сож Першы злёт аматарскіх аб'яднанняў СНД: і выступленні, і вучоба пачаткоўцаў з 12 літаб'яднанняў; дзве каманды былі з Бранскай і Растоўскай абласцей Расіі, адна — з Украіны.

— Ці чакаць сёлета новых ініцыятыў?

— Вядома. Нароўні з існуючымі праектамі, у якіх задзейнічана шмат творчай моладзі і маіх калег-пісьменнікаў, мы вядзем падрыхтоўку да правядзення ў Гомелі на пачатку восені адразу чатырох літаратурна-музычных вечароў вядомых пісьменнікаў Расіі і Беларусі, а таксама сумесны вечар «Калейдаскоп славянскага гумару». Акрамя гэтага, да Дня беларускага пісьменства арганізавалі міжнародную акцыю па зборы новых кніг з цікавымі аўтографамі «Добрая кніга — ад шчырага сэрца» для Добрушкай і Жыткавіцкай бібліятэк, у якой прымаюць удзел і нашы партнёры, сябры з 10 пісьменніцкіх арганізацый Саюза пісьменнікаў Расіі. У стадыі прапрацоўкі — праекты з пісьменнікамі Расіі і Балгарыі.

Гутарыла Аліса БРАТКА